

Opr. Ewa Chorąży

Wymagania egzaminacyjne na egzaminie maturalnym z historii po zmianach na rok szkolny 2020/2021.

Zmiany w zakresie wymagań szczegółowych:

Historia - III i IV etap edukacyjny (na podst. aneksu do informatora maturalnego z 28 grudnia 2020 r. www.cke.gov.pl)

Poziom Podstawowy <i>(III etap edukacyjny – b. gimnazjum + I klasa szkoły ponadgimnazjalnej – od 2018 ponadpodstawowej)</i>	Poziom Rozszerzony (IV etap edukacyjny) - po zmianach-
1. Najdawniejsze dzieje człowieka. Zdający: 1) porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym i opisuje skutki przyjęcia przez człowieka trybu osiadłego; 2) wyjaśnia zależności pomiędzy środowiskiem geograficznym a warunkami życia człowieka.	
2. Cywilizacje Bliskiego Wschodu. Zdający: 1) lokalizuje w czasie i przestrzeni cywilizacje starożytnej Mezopotamii i Egiptu; 2) charakteryzuje strukturę społeczeństwa i system wierzeń w Egipcie; 3) wyjaśnia znaczenie pisma i prawa w procesie powstawania państw; 4) rozpoznaje typy pisma wykształcone na terenie Mezopotamii i Egiptu.	I. Starożytność. 1. Cywilizacje Bliskiego Wschodu. Zdający: 1) charakteryzuje uwarunkowania geograficzne rozwoju cywilizacji na Bliskim Wschodzie; 2) rozpoznaje cechy charakterystyczne najważniejszych osiągnięć kulturowych cywilizacji bliskowschodnich w zakresie architektury, sztuki, nauki i pisma.
3. Starożytny Izrael. Zdający: 1) charakteryzuje podstawowe symbole i główne zasady judaizmu; 2) wyjaśnia różnicę pomiędzy politeizmem a monoteizmem, odwołując się do przykładów.	
4. Cywilizacja grecka. Zdający: 1) wyjaśnia wpływ środowiska geograficznego na gospodarkę i rozwój polityczny starożytnej Grecji; 2) umiejscawia w czasie i porównuje system sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w Sparcie i Atenach peryklejskich; 3) charakteryzuje czynniki integrujące starożytnych Greków – język, system wierzeń, teatr oraz igrzyska olimpijskie.	2. Spółeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnej Grecji. Zdający: 1) charakteryzuje geograficzne uwarunkowania cywilizacji greckiej; 2) porównuje formy ustrojowe greckich polis; 3) rozpoznaje dokonania kulturowe Greków w dziedzinie architektury, rzeźby, teatru, literatury, filozofii, nauki i identyfikuje je z ich twórcami; 4) identyfikuje dziedzictwo kultury greckiej w dorobku kulturowym Europy.
	3. Ekspansja w świecie greckim i rzymskim. Zdający: 1) porównuje kolonizację grecką z fenicką w basenie Morza Śródziemnego; 2) charakteryzuje wojny grecko-perskie i ekspansję Aleksandra Wielkiego; 3) charakteryzuje ekspansję rzymską i wyjaśnia ideę imperium rzymskiego.
5. Cywilizacja rzymska. Zdający: 1) umiejscawia w czasie i charakteryzuje system sprawowania władzy oraz organizację społeczeństwa w Rzymie republikańskim i cesarstwie; 2) wyjaśnia przyczyny i wskazuje skutki ekspansji Rzymu, opisując postawy Rzymian wobec niewolników i ludów	4. Spółeczeństwo, życie polityczne i kultura starożytnego Rzymu. Zdający: 1) charakteryzuje przemiany ustrojowe i społeczne w Rzymie republikańskim i w cesarstwie rzymskim; 2) opisuje zmiany w położeniu religii chrześcijańskiej w państwie rzymskim (od religii prześladowanej,

<p>podbitych; 3) podaje przykłady wpływu kultury greckiej na kulturę rzymską; 4) rozróżnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku starożytnego państwa rzymskiego.</p>	<p>poprzez tolerowaną, do panującej)); 3) prezentuje przyczyny upadku państwa rzymskiego; ! 4) rozpoznaje dokonania kulturowe Rzymian w dziedzinie prawa, literatury, nauki, architektury i techniki; 5) identyfikuje dziedzictwo kultury rzymskiej w dorobku kulturowym Europy.</p>
<p>6. Dziedzictwo antyku. Zdający: 1) charakteryzuje najważniejsze osiągnięcia kultury materialnej i duchowej antycznego świata w różnych dziedzinach: filozofii, nauce, architekturze, sztuce, literaturze; 2) podaje przykłady osiągnięć cywilizacyjnych antyku, które mają wpływ na cywilizację współczesną.</p>	
<p>7. Chrześcijaństwo. Zdający: 1) umiejscawia w czasie i przestrzeni narodziny i rozprzestrzenianie się chrześcijaństwa; 2) wskazuje przyczyny i przykłady prześladowania chrześcijan w państwie rzymskim.</p>	
<p>8. Arabowie i świat islamski. Zdający: 1) umiejscawia w czasie i przestrzeni kierunki i zasięg podbojów arabskich; 2) opisuje podstawowe zasady i symbole islamu; 3) wyjaśnia rolę Arabów w przekazywaniu dorobku kulturowego pomiędzy Wschodem a Zachodem.</p>	<p>II. Średniowiecze. 1. Bizancjum i Zachód a świat islamu. Zdający: 1) charakteryzuje kręgi kulturowe: łaćniński, bizantyjski i arabski; 2) rozpoznaje najważniejsze osiągnięcia cywilizacji islamskiej w zakresie architektury, sztuki i nauki.</p>
<p>9. Początki cywilizacji zachodniego chrześcijaństwa. Zdający: 1) umiejscawia w czasie i przestrzeni monarchię Karola Wielkiego, Państwo Kościelne oraz Cesarstwo w Europie Zachodniej; 2) charakteryzuje działalność Karola Wielkiego i wyjaśnia, na czym polegał renesans karoliński; 3) charakteryzuje główne idee uniwersalnego cesarstwa Ottona III.</p>	<p>2. Europa wczesnego średniowiecza. Zdający: 1) opisuje zasięg terytorialny, organizację władzy, gospodarkę i kulturę państwa Franków; 2) charakteryzuje i porównuje ideę cesarstwa karolińskiego z ideą cesarstwa Ottonów; 3) opisuje proces tworzenia się państw w Europie Zachodniej; 4) charakteryzuje funkcjonowanie władzy, struktur społecznych i gospodarki w systemie feudalnym.</p>
<p>10. Bizancjum i Kościół wschodni. Zdający: 1) lokalizuje w czasie i przestrzeni cesarstwo bizantyjskie; 2) charakteryzuje rolę Bizancjum jako kontynuatora cesarstwa rzymskiego i rozpoznaje osiągnięcia kultury bizantyjskiej (prawo, architektura, sztuka); 3) wyjaśnia przyczyny i skutki rozłamu w Kościele w XI w.</p>	<p>j. w. (pkt.1.)</p>
<p>11. Społeczeństwo średniowiecznej Europy. Zdający: 1) rozpoznaje typowe instytucje systemu lennego; 2) wyjaśnia pojęcie stanu i charakteryzuje podziały społeczne w średniowieczu; 3) charakteryzuje funkcje gospodarcze, polityczne i kulturowe miast w średniowieczu.</p>	<p>3. Europa w okresie krucjat. Zdający: 1) wyjaśnia ideowe i polityczne przyczyny rywalizacji papieża z cesarstwem o zwierzchnictwo nad średniowieczną Europą; 2) charakteryzuje polityczne, społeczno-gospodarcze i religijne uwarunkowania oraz ocenia skutki wypraw krzyżowych do Ziemi Świętej i rekonkwisty; 3) opisuje charakterystyczne przejawy ożywienia społeczno-gospodarczego w Europie XI–XIII w.; 4) opisuje kierunki i charakter oraz konsekwencje najazdów mongolskich dla Europy Środkowo-Wschodniej.</p>
<p>12. Kultura materialna i duchowa łaćnińskiej Europy. Zdający: 1) wyjaśnia kulturotwórczą rolę Kościoła w dziedzinie nauki, architektury, sztuki i życia codziennego średniowiecznego społeczeństwa; 2) porównuje główne elementy kultury rycerskiej i kultury miejskiej;</p>	

<p>3) rozpoznaje zabytki kultury średniowiecza, wskazując różnice pomiędzy stylem romańskim a stylem gotyckim, z uwzględnieniem przykładów z własnego regionu.</p>	
<p>13. Polska pierwszych Piastów. Zdający: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni państwo pierwszych Piastów; 2) wskazuje, na przykładzie państwa pierwszych Piastów, charakterystyczne cechy monarchii patrymonialnej; 3) wyjaśnia okoliczności przyjęcia chrztu przez Piastów oraz następstwa kulturowe, społeczne i polityczne chrystianizacji Polski; 4) ocenia dokonania pierwszych Piastów w dziedzinie polityki, gospodarki i kultury.</p>	<p>4. Polska w okresie wczesnopiastowskim. Zdający: 1) wyjaśnia uwarunkowania narodzin państwa polskiego i jego chrystianizacji; 2) opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego w X–XII w.; 3) rozpoznaje tendencje centralistyczne i decentralistyczne w życiu politycznym państwa polskiego w X–XII w</p>
<p>14. Polska dzielnicowa i zjednoczona. Zdający: 1) sytuuje w czasie i przestrzeni Polskę okresu rozbitcia dzielnicowego; 2) opisuje postanowienia statutu Bolesława Krzywoustego; 3) porządkuje i sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w epoce Piastów; 4) opisuje zmiany społeczno-gospodarcze w epoce rozbitcia dzielnicowego i dostrzega związki pomiędzy rozwojem ruchu osadniczego a ożywieniem gospodarczym; 5) ocenia dokonania Kazimierza Wielkiego w dziedzinie polityki wewnętrznej (system obronny, urbanizacja kraju, prawo, nauka) oraz w polityce zagranicznej; 6) charakteryzuje zmiany struktury społeczno-wyznaniowej Królestwa Polskiego po przyłączeniu ziem ruskich.</p>	<p>5. Polska w okresie rozbitcia dzielnicowego. Zdający: 1) wyjaśnia przyczyny polityczne i społeczno-gospodarcze oraz następstwa rozbitcia dzielnicowego; 2) opisuje przemiany społeczno-gospodarcze na ziemiach polskich oraz ocenia społeczno-kulturowe skutki kolonizacji na prawie niemieckim; 3) charakteryzuje proces przewyższenia rozbitcia politycznego ziem polskich, ze wskazaniem na rolę władców i Kościoła.</p>
	<p>6. Europa późnego średniowiecza. Zdający: 1) charakteryzuje przemiany społeczne i gospodarcze w Europie w późnym średniowieczu; 2) charakteryzuje następstwa upadku cesarstwa bizantyńskiego i ekspansji tureckiej dla Europy. 8. Kultura średniowiecza. Zdający: 1) wyjaśnia uniwersalny charakter kultury średniowiecznej; 2) ocenia znaczenie włączenia ziem polskich do cywilizacyjnego kręgu świata zachodniego (łacińskiego); 3) identyfikuje dokonania kultury okresu średniowiecza w zakresie piśmiennictwa, prawa, filozofii, architektury i sztuki, z uwzględnieniem kultury polskiego średniowiecza.</p>
<p>15. Polska w dobie unii z Litwą. Zdający: 1) wyjaśnia przyczyny i ocenia następstwa unii Polski z Litwą; 2) porządkuje i sytuuje w czasie najważniejsze wydarzenia związane z relacjami polsko-krzyżackimi w epoce Jagiellonów; 3) charakteryzuje rozwój uprawnień stanu szlacheckiego</p>	<p>7. Polska w XIV–XV w. Zdający: 1) opisuje rozwój terytorialny państwa polskiego w XIV–XV w.; 2) charakteryzuje rozwój monarchii stanowej w Polsce, uwzględniając strukturę społeczeństwa polskiego w późnym średniowieczu i rozwój przywilejów szlacheckich; 3) wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania związków Polski z Węgrami i Litwą w XIV–XV w.;</p>

	<p>4) charakteryzuje i ocenia stosunki polsko-krzyżackie na płaszczyźnie politycznej, gospodarczej i kulturowej;</p> <p>5) ocenia panowanie Piastów w dziejach Polski; ocenia politykę dynastyczną Jagiellonów</p>
<p>16. Wielkie odkrycia geograficzne. Zdający:</p> <p>1) sytuuje w czasie i przestrzeni wyprawy Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana oraz sytuuje w przestrzeni posiadłości kolonialne Portugalii i Hiszpanii;</p> <p>2) ocenia wpływ odkryć geograficznych na życie społeczno-gospodarcze i kulturowe Europy oraz dla Nowego Świata.</p>	<p>III. Dzieje nowożytne.</p> <p>1. Odkrycia geograficzne i europejski kolonializm doby nowożytnej. Zdający:</p> <p>1) ocenia wpływ odkryć geograficznych i ekspansji kolonialnej na życie gospodarcze i kulturowe Europy;</p> <p>2) ocenia długofalowe konsekwencje wielkich odkryć geograficznych dla Ameryki, Azji, Afryki.</p>
<p>17. Humanizm i renesans. Zdający:</p> <p>1) wyjaśnia źródła rozwoju kultury renesansu oraz opisuje jej charakterystyczne cechy;</p> <p>2) charakteryzuje największe osiągnięcia: Leonarda da Vinci, Michała Anioła, Rafaela Santi, Erazma z Rotterdamu, Mikołaja Kopernika i Galileusza;</p> <p>3) ocenia rolę druku dla upowszechniania idei renesansu oraz rozwoju cywilizacji europejskiej.</p>	<p>2. Europa w XVI–XVII w. Zdający:</p> <p>1) rozpoznaje charakterystyczne cechy renesansu europejskiego oraz wskazuje czołowych twórców i ich dzieła;</p> <p>2) wyjaśnia polityczne, gospodarcze, społeczne, kulturowe uwarunkowania i następstwa reformacji, opisując główne nurty i postaci; charakteryzuje reformę Kościoła katolickiego;</p> <p>3) opisuje mapę wyznaniową Europy w XVI w.;</p> <p>4) charakteryzuje i ocenia absolutyzm francuski;</p> <p>5) charakteryzuje główne europejskie konflikty polityczne w XVI–XVII w., z uwzględnieniem roli Turcji w Europie Środkowo-Wschodniej;</p> <p>6) opisuje następstwa rewolucji angielskich;</p> <p>7) opisuje przemiany w kulturze europejskiej w XVII w. i rozpoznaje główne dokonania epoki baroku</p>
<p>18. Rozłam w Kościele zachodnim. Zdający:</p> <p>1) wymienia czynniki, które doprowadziły do rozłamu w Kościele zachodnim;</p> <p>2) opisuje cele i charakteryzuje działalność Marcina Lutra i Jana Kalwina oraz przedstawia okoliczności powstania kościoła anglikańskiego;</p> <p>3) wyjaśnia cele zwołania soboru trydenckiego i wskazuje postanowienia służące wzmocnieniu katolicyzmu.</p>	
<p>19. Polska i Litwa w czasach ostatnich Jagiellonów. Zdający:</p> <p>1) ocenia politykę zagraniczną ostatnich Jagiellonów;</p> <p>2) przedstawia okoliczności zawarcia unii realnej pomiędzy Polską a Litwą i jej główne postanowienia oraz wskazuje na mapie terytorium Rzeczypospolitej Obojga Narodów;</p> <p>3) charakteryzuje stosunki wyznaniowe w państwie polsko-litewskim i wyjaśnia ich specyfikę na tle europejskim;</p> <p>4) przedstawia największe osiągnięcia piśmiennictwa polskiego epoki renesansu, uwzględniając twórczość Mikołaja Reja, Jana Kochanowskiego, Andrzeja Frycza Modrzewskiego;</p> <p>5) rozpoznaje reprezentatywne obiekty sztuki renesansowej na ziemiach polskich ze szczególnym uwzględnieniem własnego regionu.</p>	<p>3. Rzeczpospolita w okresie renesansu i demokracji szlacheckiej. Zdający:</p> <p>1) opisuje i wyjaśnia funkcjonowanie najważniejszych instytucji życia politycznego w XVI-wiecznej Polsce, w tym sejmików, sejmu, senatu i sejmu elekcyjnego; ocenia demokrację szlachecką;</p> <p>2) ocenia polską specyfikę w zakresie rozwiązań ustrojowych, struktury społecznej i modelu życia gospodarczego na tle europejskim;</p> <p>3) opisuje zmiany terytorialne państwa polsko-litewskiego i charakteryzuje stosunki z sąsiadami w XVI w.;</p> <p>4) ocenia zmiany w relacjach polsko-litewskich w XVI w.;</p> <p>5) ocenia kulturową rolę Polski w przeniesieniu wzorców cywilizacji zachodniej na obszary ruskie i litewskie;</p> <p>6) ocenia sytuację wyznaniową na ziemiach Rzeczypospolitej w XVI w., w tym tolerancję wyznaniową oraz unię brzeską;</p> <p>7) identyfikuje dzieła polskiego renesansu.</p>
<p>20. Społeczeństwo i ustrój Rzeczypospolitej Obojga Narodów. Zdający:</p> <p>1) wymienia instytucje ustrojowe demokracji szlacheckiej i charakteryzuje ich kompetencje;</p> <p>2) wyjaśnia okoliczności uchwalenia oraz główne założenia konfederacji warszawskiej i artykułów henrykowskich;</p> <p>3) przedstawia zasady wolnej elekcji;</p> <p>4) ocenia charakter zmian systemu polityczno-ustrojowego Rzeczypospolitej w XVII w.;</p>	

<p>5) rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury baroku, odwołując się do przykładów architektury i sztuki we własnym regionie</p>	
<p>21. Rzeczpospolita Obojga Narodów i jej sąsiedzi w XVII w. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyjaśnia główne przyczyny wojen Rzeczypospolitej ze Szwecją, Turcją i Rosją; 2) wyjaśnia przyczyny, cele i następstwa powstania Bohdana Chmielnickiego na Ukrainie; 3) ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne następstwa wojen w XVII w.; 4) wyjaśnia przyczyny i wskazuje przejawy kryzysu politycznego i społeczno-gospodarczego Rzeczypospolitej w II połowie XVII w. 	<p>4. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVII w. Ustrój, społeczeństwo i kultura. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje zmiany terytorium Rzeczypospolitej w XVII w.; 2) wyjaśnia przyczyny kryzysów wewnętrznych oraz załamania gospodarczego Rzeczypospolitej w XVII w.; 3) ocenia polską specyfikę w zakresie rozwiązań ustrojowych, struktury społecznej i modelu życia gospodarczego na tle europejskim; 4) charakteryzuje proces oligarchizacji życia politycznego Rzeczypospolitej; 5) charakteryzuje sarmatyzm jako ideologię i styl życia polskiej szlachty; rozpoznaje dzieła sztuki polskiego baroku.
<p>22. Formy państwa nowożytnego. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) charakteryzuje, na przykładzie Francji Ludwika XIV, ustrój monarchii absolutnej; 2) wymienia, odwołując się do przykładu Anglii, główne cechy monarchii parlamentarnej; 3) porównuje monarchię parlamentarną z monarchią absolutną, uwzględniając zakres władzy monarszej, prawa i obowiązki poddanych, rolę instytucji stanowych (parlamentu); 4) wyjaśnia, na czym polegała specyfika ustroju Rzeczypospolitej Obojga Narodów na tle Europy 	<p>5. Oświecenie, absolutyzm oświecony i rewolucje XVIII w. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) charakteryzuje główne idee europejskiego oświecenia i rozpoznaje jego główne dokonania w myśli politycznej, nauce, literaturze, sztuce i architekturze; 2) charakteryzuje absolutyzm oświecony na przykładach państw sąsiadujących z Rzeczpospolitą; 3) charakteryzuje program modernizacji Rosji i rosyjską ideę imperium; 4) charakteryzuje parlamentaryzm angielski i rewolucję przemysłową w Anglii; 5) porównuje przyczyny oraz charakter rewolucji amerykańskiej i francuskiej.
<p>23. Europa w XVIII w. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia idee oświecenia i rozpoznaje je w nauce, literaturze, architekturze i sztuce; 2) charakteryzuje zasadę trójpodziału władzy Monteskiusza i zasadę umowy społecznej Rousseau; 3) porównuje reformy oświeceniowe wprowadzone w Prusach, Rosji i Austrii. 	
<p>24. Rzeczpospolita Obojga Narodów w XVIII w. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przedstawia przyczyny i przejawy kryzysu państwa polskiego w czasach saskich; 2) wyjaśnia zmiany położenia międzynarodowego Rzeczypospolitej w XVIII w.; 3) charakteryzuje projekty reform ustrojowych Stanisława Konarskiego i Stanisława Leszczyńskiego oraz dostrzega przejawy ożywienia w gospodarce i kulturze czasów saskich 	<p>6. Rzeczpospolita w XVIII w. Reformy oświeceniowe i rozbiory. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) charakteryzuje politykę Rosji, Prus i Austrii wobec Rzeczypospolitej i wskazuje przejawy osłabienia suwerenności państwa polskiego;
<p>25. Bunt poddanych – wojna o niepodległość Stanów Zjednoczonych. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przedstawia przyczyny i następstwa wojny o niepodległość; 2) ocenia wkład Polaków w walkę o niepodległość Stanów Zjednoczonych; 3) wymienia główne instytucje ustrojowe Stanów Zjednoczonych i wyjaśnia, w jaki sposób konstytucja amerykańska realizowała w praktyce zasadę trójpodziału władzy 	<p style="text-align: center;">Pkt. 5. c.d.(5.5)</p>
<p>26. Rzeczpospolita w dobie stanisławowskiej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przedstawia okoliczności powstania, zadania i 	<p style="text-align: center;">c.d. pkt.6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 2) charakteryzuje działania zmierzające do naprawy

<p>osiągnięcia Komisji Edukacji Narodowej;</p> <p>2) sytuuje w czasie obrady Sejmu Wielkiego oraz uchwalenie Konstytucji 3 maja; wymienia reformy Sejmu Wielkiego oraz postanowienia Konstytucji 3 maja;</p> <p>3) wyjaśnia okoliczności zawiązania konfederacji targowickiej i ocenia jej następstwa;</p> <p>4) rozpoznaje charakterystyczne cechy polskiego oświecenia i charakteryzuje przykłady sztuki okresu klasycyzmu z uwzględnieniem własnego regionu</p>	<p>Rzeczypospolitej i walkę zbrojną o utrzymanie niepodległości w drugiej połowie XVIII w.;</p> <p>3) charakteryzuje i ocenia dzieło Sejmu Wielkiego, odwołując się do tekstu Konstytucji 3 maja;</p> <p>4) wyjaśnia specyfikę polskiego oświecenia; opisuje i wyjaśnia uwarunkowania wewnętrzne i międzynarodowe kolejnych rozbiorów Polski, a także analizuje zmiany granic;</p> <p>5) ocenia dorobek kulturowy okresu stanisławowskiego, z uwzględnieniem reformy szkolnictwa.</p>
<p>27. Walka o utrzymanie niepodległości w ostatnich latach XVIII w. Zdający:</p> <p>1) sytuuje w czasie I, II i III rozbiór Rzeczypospolitej i wskazuje na mapie zmiany terytorialne po każdym rozbiorze;</p> <p>2) przedstawia cele i następstwa powstania kościuszkowskiego;</p> <p>3) rozróżnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny upadku Rzeczypospolitej.</p>	
<p>28. Rewolucja francuska. Zdający:</p> <p>1) wyjaśnia główne przyczyny rewolucji i ocenia jej skutki;</p> <p>2) wskazuje charakterystyczne cechy dyktatury jakobińskiej;</p> <p>3) opisuje główne zasady ideowe rewolucji francuskiej zawarte w Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela</p>	
<p>29. Epoka napoleońska. Zdający:</p> <p>1) wyjaśnia okoliczności utworzenia Legionów Polskich i Księstwa Warszawskiego oraz opisuje cechy ustrojowe i terytorium Księstwa Warszawskiego;</p> <p>2) ocenia politykę Napoleona wobec sprawy polskiej oraz postawę Polaków wobec Napoleona.</p>	<p style="text-align: center;">IV. Wiek XIX.</p> <p>1. Europa napoleońska. Zdający:</p> <p>1) opisuje kierunki podbojów Napoleona; charakteryzuje napoleońską ideę imperium;</p> <p>2) wskazuje przykłady i wyjaśnia przyczyny zaangażowania się Polaków po stronie Napoleona;</p> <p>3) charakteryzuje ustrój polityczny Księstwa Warszawskiego;</p> <p>4) charakteryzuje decyzje kongresu wiedeńskiego, z uwzględnieniem sprawy polskiej.</p>
<p>30. Europa po kongresie wiedeńskim. Zdający:</p> <p>1) przedstawia zasady i postanowienia kongresu wiedeńskiego, uwzględniając jego decyzje w sprawie polskiej;</p> <p>2) wyjaśnia główne założenia idei liberalizmu, socjalizmu oraz idei narodowych w Europie w I połowie XIX w.</p>	<p>3. Ideologie XIX w. Zdający:</p> <p>1) charakteryzuje i porównuje ideologie: konserwatyzm, liberalizm, nacjonalizm, socjalizm utopijny, marksizm i anarchizm;</p> <p>2) wyjaśnia związki pomiędzy ideologiami liberalnymi i nacjonalistycznymi a europejskimi ruchami niepodległościowymi i zjednoczeniowymi, Wiosną Ludów, zjednoczenie Włoch i Niemiec.</p>
<p>31. Rozwój cywilizacji przemysłowej. Zdający:</p> <p>1) wymienia charakterystyczne cechy rewolucji przemysłowej;</p> <p>2) podaje przykłady pozytywnych i negatywnych skutków procesu uprzemysłowienia, w tym dla środowiska naturalnego; 3) identyfikuje najważniejsze wynalazki i odkrycia XIX w. oraz wyjaśnia następstwa ekonomiczne i społeczne ich zastosowania; 4) opisuje zmiany w poziomie życia różnych grup społecznych w XIX w. na podstawie źródeł pisanych, ikonograficznych i statystycznych.</p>	<p>2. Europa i Stany Zjednoczone w epoce rewolucji przemysłowej. Zdający:</p> <p>1) ocenia gospodarcze, społeczne, kulturowe i ekologiczne skutki rewolucji przemysłowej.</p>

<p>32. Europa i świat w XIX w. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje przyczyny i skutki wojny secesyjnej w Stanach Zjednoczonych; 2) dostrzega podobieństwa i różnice w procesie jednoczenia Włoch i Niemiec; 3) wyjaśnia przyczyny i sytuuje w przestrzeni kierunki oraz zasięg ekspansji kolonialnej państw europejskich w XIX w.; 4) ocenia pozytywne i negatywne skutki polityki kolonialnej z perspektywy europejskiej oraz kolonizowanych społeczności i państw 	
<p>33. Ziemie polskie po kongresie wiedeńskim. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wskazuje na mapie nowy układ granic państw zaborczych na ziemiach polskich po kongresie wiedeńskim; 2) charakteryzuje ustrój Królestwa Polskiego; 3) ocenia osiągnięcia Królestwa Polskiego w gospodarce, kulturze i szkolnictwie 	<p>4. Walka o niepodległość Polski w okresie niewoli narodowej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) charakteryzuje i porównuje cele oraz metody polityki zaborców wobec społeczeństwa polskiego w okresie niewoli narodowej; 2) rozpoznaje działania społeczeństwa sprzyjające rozwojowi tożsamości narodowej; 3) wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki powstań narodowych; 4) charakteryzuje koncepcje polityczno-społeczne Wielkiej Emigracji XIX w. i ich wpływ na życie polityczno-społeczne w trzech zaborach; 5) ocenia dorobek kultury polskiej XIX w. i jej wpływ na kształtowanie się tożsamości narodowej Polaków. <p>5. Społeczeństwo polskie w okresie zaborów w XIX w. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyjaśnia wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny odmiennego rozwoju gospodarczego ziem polskich w trzech zaborach; 2) analizuje strukturę społeczeństwa w trzech zaborach; 3) wyjaśnia przyczyny, charakter i skutki emigracji w XIX w. oraz ocenia aktywność polityczną, militarną i kulturalną Polaków w Europie; 4) porównuje programy ruchu narodowego, ruchu ludowego oraz partii socjalistycznych; 5) porównuje dynamikę zmian gospodarczych i społecznych na ziemiach polskich z przemianami europejskimi.
<p>34. Społeczeństwo dawnej Rzeczypospolitej w okresie powstań narodowych. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) sytuuje w czasie i przestrzeni powstanie listopadowe i powstanie styczniowe; 2) przedstawia przyczyny oraz porównuje przebieg i charakter powstań narodowych; 3) rozróżnia bezpośrednie i długofalowe następstwa powstańczych ruchów narodowych; 4) charakteryzuje główne nurty i postaci Wielkiej Emigracji. 	
<p>35. Życie pod zaborami. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyjaśnia cele i opisuje metody działań zaborców wobec mieszkańców ziem dawnej Rzeczypospolitej; 2) charakteryzuje i ocenia zróżnicowane postawy społeczeństwa wobec zaborców; 3) porównuje warunki życia społeczeństwa w trzech zaborach w II połowie XIX w., uwzględniając możliwości prowadzenia działalności społecznej i rozwoju narodowego; 4) przedstawia główne nurty życia politycznego pod zaborami w końcu XIX w. 	
<p>36. Europa i świat na przełomie XIX i XX w. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przedstawia skutki przewrotu technicznego i postępu cywilizacyjnego, w tym dla środowiska naturalnego; 2) charakteryzuje przyczyny i następstwa procesu demokratyzacji życia politycznego; 3) przedstawia nowe zjawiska kulturowe, w tym narodziny kultury masowej i przemiany obyczajowe 	<p>6. Europa i świat w XIX w. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) charakteryzuje kierunki przemian społecznych i politycznych w państwach europejskich oraz w Stanach Zjednoczonych; 2) analizuje polityczne, gospodarcze i społeczne przyczyny oraz następstwa podbojów kolonialnych państw europejskich w Azji i Afryce; 3) rozpoznaje największe osiągnięcia nauki i techniki XIX w.; 4) rozpoznaje dorobek kulturowy XIX w.
<p>37. I wojna światowa i jej skutki. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wymienia główne przyczyny narastania konfliktów pomiędzy mocarstwami europejskimi na przełomie XIX i XX w. oraz umiejscawia je na politycznej mapie świata i Europy; 2) charakteryzuje specyfikę działań wojennych, ze 	<p>V. Wiek XX.</p> <p>1. I wojna światowa i rewolucje w Rosji. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyjaśnia genezę I wojny światowej i opisuje charakter działań wojennych; 3) opisuje zmiany na mapie politycznej Europy i świata po I wojnie światowej;

szczególnym uwzględnieniem nowych środków technicznych.	
38. Rewolucje rosyjskie. Zdający: 1) wyjaśnia polityczne i społeczno-gospodarcze przyczyny wybuchu rewolucji w Rosji w 1917 r.; 2) wyjaśnia okoliczności przejścia przez bolszewików władzy w Rosji; 3) opisuje bezpośrednie następstwa rewolucji lutowej i październikowej dla Rosji oraz Europy; 4) charakteryzuje reakcję Europy na wydarzenia w Rosji.	1. c.d. 2) przedstawia genezę i charakteryzuje przebieg rewolucji rosyjskich w 1917 r.;
39. Sprawa polska w I wojnie światowej. Zdający: 1) charakteryzuje stosunek państw zaborczych do sprawy polskiej oraz opisuje poglądy zwolenników różnych orientacji politycznych; 2) ocenia wysiłek zbrojny Polaków; 3) wyjaśnia międzynarodowe uwarunkowania sprawy polskiej.	1. c.d. 4) omawia polskie orientacje polityczne oraz działalność polskich formacji wojskowych w okresie I wojny światowej; 5) wyjaśnia zmiany zachodzące w polityce mocarstw wobec sprawy polskiej.
1. Europa i świat po I wojnie światowej. Zdający: 1) opisuje następstwa wojny, wyróżniając konsekwencje polityczne, gospodarcze, społeczne i kulturowe; 2) wyjaśnia cele powołania i charakter Ligi Narodów; 3) wyjaśnia politykę mocarstw wobec Niemiec po zakończeniu I wojny światowej.	
2. Odrodzenie państwa polskiego po I wojnie światowej. Zdający: 1) opisuje odrodzenie państwa polskiego oraz jego granice i sąsiadów; 2) charakteryzuje i ocenia postanowienia traktatu wersalskiego wobec Polski; 3) porównuje cele i skutki powstania wielkopolskiego i trzech powstań śląskich oraz wyjaśnia przyczyny i opisuje następstwa wojny polsko - bolszewickiej; 4) charakteryzuje ustrój polityczny II Rzeczypospolitej na podstawie konstytucji marcowej 1921 r.; 5) wskazuje czynniki utrudniające proces integracji odrodzonego państwa polskiego; 6) wyjaśnia cele i skutki reformy Władysława Grabskiego; 7) ocenia wkład Józefa Piłsudskiego i Romana Dmowskiego w odbudowę państwa polskiego.	4. Odbudowa niepodległości i życie polityczne II Rzeczypospolitej. Zdający: 1) opisuje proces kształtowania się terytorium II Rzeczypospolitej, w tym powstanie wielkopolskie i powstania śląskie oraz plebiscyty, a także wojnę polsko-bolszewicką; 2) rozpoznaje charakterystyczne cechy ustroju II Rzeczypospolitej w oparciu o konstytucje z 1921 i 1935 r.;
3. Kryzys demokracji w Europie Zachodniej. Zdający: 1) charakteryzuje okoliczności oraz następstwa dojścia do władzy Mussoliniego i Hitlera; 2) porównuje faszyzm z nazizmem, uwzględniając organizację państwa, ideologię oraz politykę wobec społeczeństwa; 3) charakteryzuje i ocenia politykę państw europejskich wobec Hitlera i wskazuje na jej uwarunkowania	2. Kryzys demokracji i systemy totalitarne. Zdający: 1) wyjaśnia przyczyny zwycięstwa bolszewików w Rosji oraz charakteryzuje najistotniejsze przemiany zachodzące w życiu społecznym, gospodarczym i politycznym w ZSRR do końca lat trzydziestych XX w.; 2) wyjaśnia społeczne, gospodarcze, polityczne i kulturowe uwarunkowania rządów autorytarnych w Europie Środkowo-Wschodniej, faszyzmu włoskiego i nazizmu oraz charakteryzuje aktywność międzynarodową Włoch i Niemiec w latach trzydziestych XX w.; 3) porównuje systemy totalitarne oraz charakteryzuje ich imperialne cele; 4) ocenia politykę świata zachodniego wobec totalitaryzmu nazistowskiego i komunizmu; wyjaśnia
4. System totalitarny w ZSRR. Zdający: 1) opisuje okoliczności dojścia do władzy Stalina; 2) opisuje zmiany w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym ZSRR po dojściu do władzy Stalina, z uwzględnieniem uprzemysłowienia kraju, kolektywizacji rolnictwa oraz jej następstw (Wielki Głód) i Wielkiej Czystki; 3) porównuje totalitarne systemy hitlerowskich Niemiec	

<p>i Związku Radzieckiego</p>	<p>genezę II wojny światowej. 3. Europa i świat między wojnami. Społeczeństwo, gospodarka, kultura. Zdający: 1) charakteryzuje życie gospodarcze okresu międzywojennego i wyjaśnia mechanizm wielkiego kryzysu gospodarczego oraz porównuje sposoby przezwyciężania jego skutków w Stanach Zjednoczonych i w Europie; 2) rozpoznaje dorobek kulturowy okresu międzywojennego.</p>
<p>5. Kryzys demokracji parlamentarnej w Polsce. Zdający: 1) wyjaśnia przyczyny i skutki przewrotu majowego; 2) porównuje główne postanowienia konstytucji marcowej 1921 r. i konstytucji kwietniowej 1935 r.; 3) wymienia charakterystyczne cechy rządów sanacji, wskazując różnice między demokracją parlamentarną a rządami autorytarnymi; 4) charakteryzuje główne kierunki polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej</p>	<p>4. c.d. 3) opisuje główne ugrupowania polityczne II Rzeczypospolitej, ich aktywność w życiu politycznym oraz przywódców; 4) wyjaśnia przyczyny kryzysu demokracji parlamentarnej w II Rzeczypospolitej; charakteryzuje przyczyny i konsekwencje przewrotu majowego; 5) wyjaśnia uwarunkowania polityki zagranicznej II Rzeczypospolitej.</p>
<p>6. Gospodarka i społeczeństwo II Rzeczypospolitej. Zdający: 1) charakteryzuje strukturę społeczną, narodowościową i wyznaniową odrodzonego państwa polskiego, dostrzegając przyczyny konfliktów społecznych i narodowościowych; 2) porównuje przejawy kryzysu gospodarczego na świecie i w Polsce, wskazując jego specyficzne cechy; 3) opisuje osiągnięcia gospodarcze II Rzeczypospolitej, w tym budowę portu w Gdyni i utworzenie Centralnego Okręgu Przemysłowego; 4) charakteryzuje główne osiągnięcia kultury i nauki II Rzeczypospolitej.</p>	<p>5. II Rzeczpospolita. Społeczeństwo, gospodarka, kultura. Zdający: 1) charakteryzuje i ocenia dorobek gospodarczy II Rzeczypospolitej; 2) analizuje strukturę społeczeństwa II Rzeczypospolitej, w tym strukturę narodowościowo-wyznaniową oraz charakteryzuje politykę II Rzeczypospolitej wobec mniejszości narodowych i jej uwarunkowania; 3) charakteryzuje dorobek kulturowy II Rzeczypospolitej.</p>
<p>7. II wojna światowa. Zdający: 1) wyjaśnia polityczne, społeczne i gospodarcze przyczyny wybuchu II wojny światowej; 2) charakteryzuje położenie międzynarodowe Polski w przededniu wybuchu II wojny światowej; 3) ocenia konsekwencje zawarcia paktu Ribbentrop-Mołotow; 4) sytuuje w czasie i przestrzeni etapy i fronty II wojny światowej, wskazując momenty przełomowe; 5) przedstawia przyczyny i skutki Holokaustu oraz opisuje przykłady oporu ludności żydowskiej; 6) przedstawia okoliczności powstania koalicji antyfaszystowskiej oraz porównuje postanowienia konferencji w Teheranie, Jałcie i Poczdamie; 7) charakteryzuje bezpośrednie skutki II wojny światowej, wyróżniając następstwa polityczne, społeczne, gospodarcze i kulturowe, z uwzględnieniem przesunięć ludności w Europie Środkowej.</p>	<p>6. Europa i świat podczas II wojny światowej. Zdający: 1) opisuje główne etapy II wojny światowej i wskazuje przełomowe wydarzenia dla jej przebiegu; 2) wyjaśnia uwarunkowania współpracy niemiecko-radzieckiej w latach 1939–1941 i jej konsekwencje dla państw i narodów Europy Środkowej; 3) charakteryzuje uwarunkowania militarne i polityczne konferencji Wielkiej Trójki oraz ich ustalenia. 7. Europa pod okupacją niemiecką i Holokaust. Zdający: 1) charakteryzuje politykę III Rzeszy wobec społeczeństw okupowanej Europy, w tym nazistowski plan eksterminacji Żydów oraz innych narodowości i grup społecznych; 2) opisuje postawy Żydów wobec polityki eksterminacji, w tym powstanie w getcie warszawskim, a także opisuje postawy społeczeństwa polskiego wobec Holokaustu; 3) ocenia stosunek społeczeństw i rządów świata zachodniego oraz Kościoła katolickiego do Holokaustu.</p>

<p>8. Ziemie polskie pod dwiema okupacjami. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) porównuje cele i metody polityki niemieckiej i radzieckiej w okupowanej Polsce; 2) opisuje strukturę polityczną i wojskową oraz działalność polskiego państwa podziemnego i ocenia historyczną rolę Armii Krajowej; 3) wyjaśnia przyczyny i opisuje skutki wybuchu powstania warszawskiego oraz ocenia postawę aliantów i Związku Radzieckiego wobec powstania; 4) analizuje zmiany terytorialne, straty ludnościowe, kulturowe i materialne Polski będące następstwem II wojny światowej. 	<p>8. Okupacja niemiecka i radziecka na ziemiach polskich. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje przebieg i następstwa wojny obronnej Polski w 1939 r.; 2) opisuje międzynarodowe uwarunkowania działalności polskiego rządu na uchodźstwie; 3) wskazuje podobieństwa i różnice w polityce obu okupantów wobec narodu polskiego; 4) opisuje organizację polskiego państwa podziemnego oraz różne formy ruchu oporu, ze szczególnym uwzględnieniem działalności Armii Krajowej; 5) wyjaśnia działania Stalina zmierzające do utworzenia komunistycznego ośrodka władzy w Polsce; 6) wyjaśnia uwarunkowania polityczne i charakteryzuje czyn zbrojny powstania warszawskiego.
<p>9. Sprawa polska w czasie II wojny światowej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) przedstawia okoliczności powstania oraz działalność rządu II Rzeczypospolitej na uchodźstwie; 2) charakteryzuje udział Polaków w wysiłku militarnym aliantów oraz sytuuje w czasie i przestrzeni działania wojsk polskich na różnych frontach wojny; 3) ocenia politykę mocarstw wobec sprawy polskiej w czasie II wojny światowej. 	<p>9. Europa i świat w okresie rywalizacji ZSRR i Stanów Zjednoczonych. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje demograficzne, społeczno-gospodarcze i polityczne skutki wojny; 2) rozpoznaje zmiany polityczne na mapie Europy i świata po II wojnie światowej; 3) wyjaśnia genezę zimnej wojny i rozpoznaje jej przejawy w stosunkach pomiędzy ZSRR a Stanami Zjednoczonymi; 4) charakteryzuje problem niemiecki po II wojnie światowej; 5) wyjaśnia cele utworzenia NATO i Układu Warszawskiego oraz charakteryzuje te bloki militarne; 6) charakteryzuje proces integracji Europy Zachodniej; 7) wyjaśnia cele utworzenia ONZ; 8) charakteryzuje przyczyny i skutki przełomowych konfliktów zimnej wojny: wojny koreańskiej, kryzysu kubańskiego, wojny w Wietnamie i wojny w Afganistanie; 9) wyjaśnia źródła i rozwój konfliktu arabsko-izraelskiego po II wojnie światowej. <p>10. Rozpad systemu kolonialnego. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje główne etapy procesu dekolonizacji Azji i Afryki; 2) ocenia polityczne i społeczno-gospodarcze skutki procesu dekolonizacji. <p>11. Chiny po II wojnie światowej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) opisuje główne etapy w dziejach komunistycznych Chin. <p>12. Europa Środkowo-Wschodnia po II wojnie światowej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) charakteryzuje proces uzależniania państw Europy Środkowo-Wschodniej od ZSRR, z uwzględnieniem sowietyzacji i stalinizacji; 2) wyjaśnia przyczyny zmian w polityce zagranicznej
<p>10. Świat po II wojnie światowej. Zdający:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) wyjaśnia przyczyny i skutki rozpadu koalicji antyhitlerowskiej oraz opisuje początki zimnej wojny; 2) opisuje okoliczności i ocenia skutki powstania NRD i RFN; 3) charakteryzuje sojusze polityczno-militarne NATO i Układu Warszawskiego, sytuując je na mapie; 4) charakteryzuje państwa będące w strefie wpływów ZSRR, z uwzględnieniem wydarzeń na Węgrzech w 1956 r. i w Czechosłowacji w 1968 r.; 5) sytuuje w czasie i przestrzeni proces dekolonizacji oraz ocenia jego następstwa, uwzględniając rolę ONZ; 6) wyjaśnia znaczenie II Soboru Watykańskiego dla przemian w Kościele katolickim drugiej połowy XX w.; 7) charakteryzuje konflikty zimnej wojny, w tym wojny w Korei, Wietnamie i Afganistanie oraz kryzys kubański, uwzględniając rolę ONZ; 8) wyjaśnia przyczyny i charakter konfliktu bliskowschodniego; 9) charakteryzuje przemiany w Chinach po II wojnie światowej; 10) opisuje przemiany polityczne i społeczno-gospodarcze w ZSRR w latach 1945–1991; 11) charakteryzuje przemiany społeczno-polityczne w Europie Środkowo-Wschodniej w 1989 r.; 12) opisuje zmiany kulturowe i społeczne po II wojnie światowej; 13) przedstawia cele i główne etapy rozwoju Unii Europejskiej. 	

	<p>ZSRR i w polityce wewnętrznej państw satelickich ZSRR po 1956r.;</p> <p>3) charakteryzuje proces uniezależnienia się państw satelickich od ZSRR;</p> <p>4) wyjaśnia przyczyny rozpadu ZSRR i bloku wschodniego;</p> <p>5) opisuje przeobrażenia ustrojowe w państwach Europy Środkowo-Wschodniej i rozpoznaje charakterystyczne cechy procesu dekomunizacji w państwach bloku wschodniego po 1989 r</p>
<p>11. Polska w systemie komunistycznym. Zdający:</p> <p>1) wyjaśnia okoliczności przejścia władzy w Polsce przez komunistów;</p> <p>2) charakteryzuje system represji stalinowskich w Polsce i ocenia jego skutki;</p> <p>3) charakteryzuje realia życia gospodarczego i społecznego PRL-u;</p> <p>4) porównuje przyczyny i skutki kryzysów 1956 r., 1968 r. 1970 r. i 1976 r.;</p> <p>5) ocenia polityczną i społeczną rolę Kościoła katolickiego w PRL-u.</p>	<p>13. Polska w latach 1944-1948. Zdający:</p> <p>1) porównuje terytorium Polski powojennej z terytorium II Rzeczypospolitej oraz analizuje polityczno-społeczne i gospodarcze skutki zmiany granic;</p> <p>2) charakteryzuje główne etapy przejmowania władzy przez komunistów w Polsce, z uwzględnieniem działań opozycji legalnej i podziemia antykomunistycznego; opisuje represje stosowane przez radziecki i polski aparat bezpieczeństwa;</p> <p>3) rozpoznaje charakterystyczne cechy okresu odbudowy i przebudowy gospodarki, z uwzględnieniem reformy rolnej i nacjonalizacji przemysłu.</p> <p>14. Polska w latach 1948-1956. Zdający:</p> <p>1) porównuje procesy stalinizacji państwa polskiego i państw Europy Środkowo- -Wschodniej;</p> <p>2) charakteryzuje system polityczny i społeczno-gospodarczy Polski w okresie stalinowskim;</p> <p>3) rozpoznaje charakterystyczne cechy gospodarki centralnie planowanej i ocenia jej skutki;</p> <p>4) charakteryzuje zjawisko socrealizmu w literaturze i sztuce.</p>
<p>12. Rozkład systemu komunistycznego w Polsce – polska droga do suwerenności. Zdający:</p> <p>1) wyjaśnia znaczenie pontyfikatu Jana Pawła II dla przemian politycznych w Polsce;</p> <p>2) wyjaśnia przyczyny i skutki wydarzeń sierpniowych 1980 r. oraz ocenia rolę Solidarności w przemianach politycznych i ustrojowych;</p> <p>3) przedstawia okoliczności wprowadzenia i następstwa stanu wojennego;</p> <p>4) opisuje najważniejsze postanowienia „Okrągłego Stołu”;</p> <p>5) charakteryzuje przemiany polityczne, społeczno-gospodarcze i kulturowe po 1989 r.;</p> <p>6) przedstawia okoliczności i ocenia znaczenie przystąpienia Polski do NATO i Unii Europejskiej.</p>	<p>15. Polska w latach 1956-1980. Zdający:</p> <p>1) charakteryzuje i porównuje etapy: 1956–1970 i 1970–1980;</p> <p>2) wyjaśnia przyczyny kryzysów społeczno-politycznych: 1968 r., 1970 r., 1976 r. i 1980 r.;</p> <p>3) charakteryzuje działalność opozycji w PRL-u;</p> <p>4) charakteryzuje relacje państwo-Kościół i ocenia rolę Kościoła w życiu społecznym;</p> <p>5) charakteryzuje kulturę i życie codzienne w Polsce Ludowej.</p> <p>16. Polska w latach 1980–1989. Zdający:</p> <p>1) wyjaśnia ideę Solidarności i jej wpływ na przemiany społeczno-polityczne w Polsce;</p> <p>2) charakteryzuje państwo i społeczeństwo w czasie stanu wojennego oraz ocenia społeczno-gospodarcze i polityczne skutki stanu wojennego;</p> <p>3) opisuje przyczyny i skutki obrad „Okrągłego Stołu”.</p> <p>17. Narodziny III Rzeczypospolitej. Zdający:</p> <p>1) wyjaśnia międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania procesu odbudowy demokratycznego państwa po 1989 r.;</p> <p>2) charakteryzuje proces reformowania gospodarki</p>

	polskiej; 3) ocenia dokonania III Rzeczypospolitej w polityce zagranicznej.
	18.Przemiany cywilizacyjne w drugiej połowie XX w. Zdający: 1) charakteryzuje społeczno-gospodarcze i techniczne skutki rewolucji naukowo-technicznej, rozpoznając osiągnięcia nauki i techniki drugiej połowy XX w.; 2) rozpoznaje charakterystyczne cechy kultury masowej i elitarnej oraz przemiany obyczajowe drugiej połowy XX w.